

Landskap: Västmanland Upptecknat av: Ejdrin Pattersson
 Härad: Simtuna Adress: Heby
 Socken: Vesterlörsta anm. Tärna Folkhögskola
 Berättat av:
 Uppteckningsår: 1929 Född år i

Uppteckningen rör

Segeihuva	1.
Stora fotspår	1.
Julen.	1.
Tomten	2.
Julbockar.	2.
Julottan	2.
Påskan	2.
Sådden	2.
Spettkrällor	2.
Hamnsdagsupptåg	3.

Skriv endast på denna sida!

3 Sid.

(Thorsby) Edvin Pettersson Hovesta Helg.
Hörsby
Svante till Gamla Gommimnen, seder och bruk.

För inte länge, tillbaka i tiden, än blott några
få årtionden lede rätt mycket gamla seder,
och föreställningar, s. k. skrock, kvar i min
hembygd.

— Seperkuvar. *torsta, silt, jul, påsk*

En gång strax i början på adertonhundratalet
utbröt eld i en grannby till vår egen. Stark syd-
lig vind blåste, och elden spred sig med julkans-
bänd hastighet och hotade att lägga hela byn i
aska. Då kom i det samma en man med en så kall-
ad "seperkuvar", och denna hade en underbar kraft el-
der trollkonst med sig, by strax vände sig vändt
och byn räddades från en säker undergång.

Stora Jotysar.

Uppre på ett berg några hundratals meter
från mitt hem, synes tydligt stora Jotysar, åt-
minstone en meter långa, i form och färg lika
en människas. Man säger att det är spår efter
en stor jätte som där har levat.

Julen.

En gammal sed, som synes vara mycket märk-
lig och hemsk, är den, att man på julkvällen, när
familjen samlats och på aftonvard, gick utanför och
såg på fönstret. Om då någon av de innevarande syn-
de utan huvud, skulle denna dö under det kom-
mande året.

Under julen strödde man fullt med
halv över golvet, och i denna skulle man se-
dan ligga. Om någon skulle den ej heller få ta-
gas bort, någonting som man, antagligen nu
ej skulle hålla för något hemskligt.

2.

Fomben.

Som man då trodde på fomben, så skulle dessa under julen också ha en del. Man satte då ett gröt och dyligt åt dem, ty mot dessa mätte man vara så gästvänlig som man kunde, ty så dessa trodde man ju att olyckor och lidant berodde.

Julboken och eljämor var halva tillverka de man, dessa gick man redan omkring med, och slängde in dem, helt oöfventat till gramor och bekanter.

På julmorgonen skulle alla till kyrkan. Julottan började då klockare fyra på morgonen.

När man redan äkte hem från julottan, brukade man höra i kyrkan. Den som då kom först hem, skulle få bästa spöden, trodde man.

Såsom kartorna satt in höstarna, skulle de på ständes få intaga smörgis och förfäskningar.

Tacken.

Vid präiken vantades "präkeboken" det vill säga för den, som ej var uppåt tillräckligt tidigt på morgonen. För brukade man ta in smörgis veckor tidigare så att detta skulle hinna spricka ut och bli riktigt vackert till helgen.

Sådden.

Samma dag som man ämnade bryta att se, gingo alla byns inneboende ut med hemman över de åkrar, som de skulle is. På detta sätt trodde man, att det var möjligt att främjas växtligheten.

En särskild dag på året skulle man springa maken över grannens egendom. Detta skulle sedan ha sin särskilda inverkan på växtligheten.

Spelthöllan.

Så kallade spelthöllan var mycket vanliga för i tiden, då ungdomen gick tillsammans för att

arbetas, men förtas även som sig så mycket de kunde.
Man berättades om att ha dessa sammankomster i hem-
men undan för undan. Allting som behöves för des-
sa sammankomster, tillreddes i hemmet.

Namnsdagsuppbyg.

Vid namnsdagar brukade man tillverka konet-
gjorda gulbar eller gummor till ära för den, som ha-
de sin högtid dag. Dessa kunde man sedan ställa upp
på lak eller nägenammanstens, där det passade. Att
sjungas tidigt på morgonen vid sådana tillfällen
var vanligt nästan överallt.